

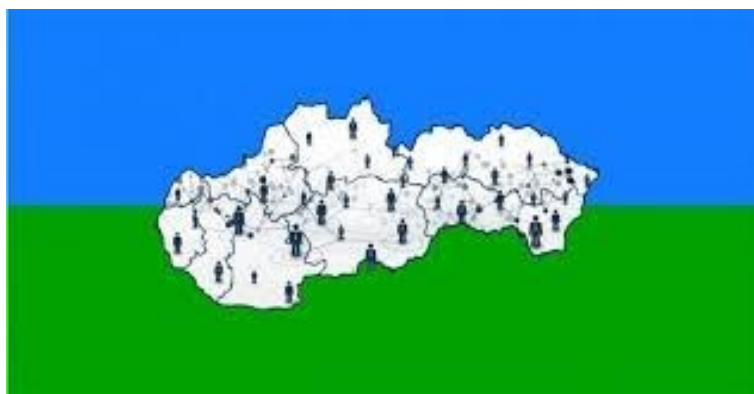

Rozvojový plán obce Nižný Tvarožec

2024 - 2030

v rámci Národného projektu Rozvojové tímy I. podporeného Európskym sociálnym fondom+

Verzia 1.0

Obsah rozvojového plánu obce

1 Úvod	str. 5
1.1 Prezentácia obce a jej základné údaje	str. 6
1.2 História obce	str. 7
1.3 Geologické a geomorfologické pomery	str. 11
1.4 Hydrologické pomery	str. 11
1.5 Klimatické podmienky a súčasť krajinná štruktúra	str. 12
1.6 Odpadové hospodárstvo	str. 13
1.7 Obyvateľstvo – demografická štruktúra	str. 14
1.8 Služby	str. 15
1.8.1 Školstvo	str. 15
1.8.2 Základná škola	str. 15
1.8.3 Športové zariadenia	str. 16
1.8.4 Zdravotníctvo	str. 16
1.8.5 Vierovyznanie	str. 14
1.8.6 Cestovný ruch	str. 17
1.9 Zamestnanosť	str. 17
2 Zapojenie verejnosti do prípravy RPO prostredníctvom komunitných fór a fókusových skupín	str. 18
2.1 Výber Hlavných členov Fokusových skupín	str. 18
2.2 Fokusové skupiny	str. 18
2.3 Tvorba Swot analýzy	str. 19
2.4 Zoznam členov fokusových skupín	str. 20
3 Analytická časť	str. 22
3.1 Analýza súčasného stavu	str. 22
3.2 Swot analýzy z stretnutí FS	str. 25
4 Strategická časť	str. 31
4.1 Vízie, ciele a priority	str. 31

5 Programová časť	str. 32
5.1 Opatrenia a plánované projekty	str. 32
5.2 Plánované projekty na roky 2024 - 2030	str. 34
6 Realizačná časť	str. 35
6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácia RPO	str. 35
6.2 Finančný plan	str. 37
7 Monitorovanie a hodnotenie	str. 38
8 Záver	str. 39
Zoznam literatúry a použitých skratiek, príloh	str. 40- 44

1 Úvod

Získanie finančnej podpory z verejných zdrojov (európskych, štátnych, alebo regionálnych) býva pri projektoch zameraných na regionálny rozvoj často podmienené ich zladením s rozvojovou stratégiou príslušnej obce, mikroregiónu, či kraja. Vypracovanie Programu rozvoja obce je dôležité pre dosiahnutie využitia strategického plánovania v území obce, lepšiu implementáciu rozvojových aktivít, zvyšovaní konkurencieschopnosti a efektivity pri čerpaní z fondov Európskej únie v rámci aktuálnej výzvy operačných programov. V prípade tvorby predmetného programového dokumentu je dôležité zapojiť zainteresovanú verejnosť do procesu tvorby RPO. Verejnosť sa môže zapojiť a názorovo vyjadriť do celého programovacieho procesu a tým sa zabezpečí spätná väzba. Zapojením obyvateľov a záujmových skupín sa dosiahne vhodná implementácia rozvojových stratégií, ktoré podporia všeobecnú atraktivitu územia obce.

Rozvojový program obce je strednodobým dokumentom, ktorý slúži na podporu regionálneho rozvoja jednotlivých obcí. Jeho cieľom je zmapovať a analyzovať sociálnu a ekonomicko priestorovú štruktúru obce a na základe jej výsledkov vytvoriť rad cieľných opatrení na zlepšenie ekonomického a sociálneho rozvoja v obci.

Obec Nižný Tvarožec je otvorená všetkým výzvam a príležitostiam, ktoré prispievajú k rozvoju našej spoločnosti a skvalitneniu životnej úrovne našich občanov.

Okrem zabezpečenia technickej a rozvoja občianskej vybavenosti je obec tiež zapojená do Národného projektu Rozvojové tímy I. (ďalej “NP RT I.”), a to s účinnosťou od 1. novembra 2023. Cieľom projektu je zabezpečiť vzájomnú previazanosť tzv. mäkkých aktivít v oblasti vzdelávania, bývania, zamestnanosti a protirómskeho rasizmu s tzv. tvrdými aktivitami zameranými na nevyhnutné infraštruktúrne opatrenia a investície potrebné na zlepšenie životnej úrovne celej obce (napr. výstavba a rekonštrukcia vodovodov, budovanie stokových sietí a čističky odpadových vôd - (ďalej ČOV) a.p.) K povinným členom Rozvojového tímu (ďalej RT), ktorí okrem kvalifikačných predpokladov musia spĺňať aj podmienku bezúhonnosti, patria: Rozvojový pracovník plánovania, Sociálny pracovník, Rozvojový pracovník pre pracovné poradenstvo, Rozvojový pracovník pre mládež, Rozvojový pracovník pre bývanie, Nenementorka a Nene.

RT sa podieľa na príprave a vyhotovení Rozvojového plánu obce (ďalej RPO), ktorý je

komplexným a strategickým dokumentom identifikujúcim potreby obce, stanovuje ciele a stratégie na zlepšenie životných podmienok obyvateľov a rozvoj obce ako celku. Tvorbe tohto dokumentu predchádzalo mapovanie, z ktorého vzišli demografické údaje o počte obyvateľov, údaje v oblasti vzdelania, bývania a zamestnania v obci.

RPO vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území, formuluje ich predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami na jej zabezpečenie. Konceptne a systémovo analyzuje súčasnosť a určuje budúcnosť rozvoja spolu s plánovanými investičnými projektami a finančným plánom na ich zabezpečenie. Súčasťou rozvojového plánu obce je aj akčný plán v prílohe tohto dokumentu. Veríme, že dokument prispeje k naplneniu strategických cieľov obce a, že bude plnohodnotným dokumentom k činnostiam, ktoré prispejú k rozvoju našej obce.

Spracovala: Mgr. Viktória Meščanová

1.1 Prezentácia obce a jej základné údaje

Tabuľka č.1: Prezentácia obce

Názov:	Rozvojový plán obce Nižný Tvarožec na 2024 – 2030
Územné vymedzenie:	Obec Nižný Tvarožec
Kód obce:	519669
PSC:	086 02
Územný plán obce:	Nie
Prvá písomná zmienka:	1355
Dátum schválenia RPO:	24.06.2024
Dátum platnosti:	od 24.6.2024 do 30.9.2030
Publikovaný verejne:	30.6.2024

Zdroj: Vlastné spracovanie

Tabuľka č.2: Základné údaje obce

Samosprávny kraj:	Prešovský
Okres:	Bardejov
Región:	Horný Šariš

Nadmorská výška stredu obce:	420 metrov nad morom
Rozloha katastra:	1116 ha
Počet obyvateľov podľa SODB 2021:	539
Hustota Obyvateľstva na km²:	46,68
Starosta obce:	Bc. Dana Karnišová

Zdroj: *Vlastné spracovanie*

1.2 História obce

Jágerská kapitula v roku 1355 ohraničila pre Tekulovcov panstvo Smilno, ku ktorému bola začlenená aj táto dedina. V sídlisku bol okrem poddanských domov aj mlyn, drevený kostol, nepochybne aj fara. Stavebná skladba sídliska dosvedčuje, že ono jestvovalo aspoň 2-3 desaťročia skôr.

V písomnostiach zo 14.-16. storočia sa vyskytuje postupne pod názvami Twrous, Thurospathaka, Alsothwrospathak, ktorých základom je preklad pôvodného slovenského názvu Tvarožec do maďarčiny (túrós = tvarohový). Tento názov nepochybne tvorili šľachtici, možno Tekulovci, ktorí boli maďarského pôvodu. Od 15. storočia sa ojedinele vyskytuje aj slovenský názov tejto dediny, pravda, v maďarizovanej podobe. Ani maďarský ani slovenský názov nemajú takú súčasť, z ktorej by sa mohlo usúdiť, že dedinu založili usadlíci podľa zákupného práva. Vzhľadom na to, ale najmä na existenciu blízkeho starobylého Gaboltova pred 13. storočím, možno predpokladať, že názvom Tvarožec nazývali toto údolie obyvatelia Gaboltova, v ktorom mohlo jestvovať sídlisko v 13. storočí, prípadne skôr, v ktorom sa začiatkom 14. storočia mohli usadiť noví usadlíci podľa zákupného práva.

V 15.-16. storočí bol Nižný Tvarožec majetkovou súčasťou panstva Makovia, hoci v polovici 16. storočia bol v záložnej držbe mesta Bardejova. V roku 1427 boli tunajšie sedliacke domácnosti zdanené od 12 port. Neskôr, pravdepodobne v rokoch 1471 a 1472 pri prechode poľské vojsko dedinu spustošilo, takže v roku 1492 sídlisko nejestvovalo. Čoskoro sa tu usadilo nové obyvateľstvo. V 16. storočí Nižný Tvarožec patril k rusínskym dedinám na panstve Makovia. Okrem domácnosti šoltýsa tu žili poddanské domácnosti. Sedliacke domácnosti v rokoch 1543, 1567 a 1588 zdanili od 6, 3 resp. 1,5 porty, pričom v roku 1567 štyri domácnosti hospodárili na polovičných a štyri na štvrtinových usadlostiach. V tých rokoch tu žili 3, 12 a žiadna želiarska domácnosť. Sídlisko v roku 1600 pozostávalo zo 17 obývaných poddanských domov a domu šoltýsa, kostola a fary.

Koncom 16. storočia bol Nižný Tvarožec stredne veľkou dedinou s prevažne rusínskym obyvateľstvom, ale sídlisko sa mierne zväčšovalo. V roku 1618 šoltýstvo s mlynom patrilo už štyrom domácnostiam. Okolo 20 sedliackych domácností hospodáril na polovičných a menších usadlostiach. Miestnemu pravoslávne farárovi patri lo pole a lúky v rozsahu celej sedliackej domácnosti.

Kultúrno - historické hodnoty obce Nižný Tvarožec

Obec Nižný Tvarožec je historické sídlo, čo sa prejavuje aj existenciou historických pamiatok v obci, ktoré sú základnými hmotnými kultúrnymi pamiatkami obce.

V Ústrednom zozname pamiatkového fondu, v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (ďalej ÚZPF), sú evidované v k. ú. Nižný Tvarožec tieto kultúrne pamiatky:

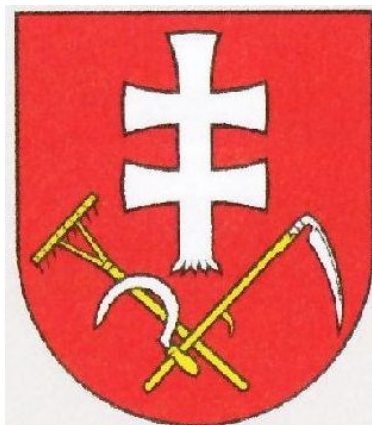
- Gréckokatolícky kostol Povýšenia sv. Kríža – č. ÚZPF 228/0 – neskorobarokový, parc. číslo 1
- Náhrobník s plastikou – č. ÚZPF 229/0 , parc.č.1
- Drevená zvonica – č. ÚZPF 1850/0, parc.č.1.

Na území obce sú evidované tieto archeologické lokality:

- historické jadro obce - územie s predpokladanými archeologickými nálezmi z obdobia stredoveku až novoveku (najstaršia písomná zmienka r.1355).
- Zámčisko – neskorostredoveká bratrická pevnosť – NKP č. ÚZPF č.1852/0
- Pivnica – výšinné sídlisko z mladšej doby bronzovej až staršej doby železnej - NKP č. ÚZPF č.1851/0.

Symboly obce

Obr. č.1: Znázornenie erbu obce Nižný Tvarožec

Pečať rozvoja obcí a miest 2015

Na základe výsledkov Národného informačného strediska Slovenskej republiky a.s. bola obec Nižný Tvarožec vyhodnotená ako **Obec s predpokladom stabilného rozvoja**.

Obec s predpokladom stabilného rozvoja.

2 926 slovenských obcí a miest prešlo ratingom na základe ekonomických údajov, legislatívy, vrátane rozpočtovej zodpovednosti. Rozpočty boli analyzované štatistickými metódami v 6 ročnom trende upravené o medziročný vývojový trend v období 2013/2014 s ohľadom na predpokladaný vývoj 2015. Podiel obcí a miest, ktoré pozitívne vyšli z tohto hodnotenia predstavuje 37,7%. Vyhodnoteným obciam a mestám je v hodnotiacom a informačnom systéme udelená Pečať Rozvoja obce.

Zdroj: RPO 2016-2023

Obr. Č.2: Pečať rozvoja obce Nižný Tvarožec

Zdroj: www.niznytvarozec.sk

1.3 Geologické a geomorfologické pomery

Nižný Tvarožec leží v severozápadnej časti Nízkych Beskýd v doline Sveržovky. Mierne zvlhnený, pahorkatinný povrch zväčša odlesneného chotára, ktorý je v severovýchodnej a severozápadnej časti mierne členitý, tvoria vrstvy flyšu. Je to územie na okraji pohorí Busov a Stebnicka Magura v pohraničnej oblasti pri hraniciach Poľskej republiky, v hornej časti povodia Sveržovky, ľavostranného prítoku Tople. Údolnú časť územia tvorí oráčinovólúčna poľnohospodárska krajina, v severnej a východnej, vyššie položenej časti územia, sa nachádzajú lesné porasty pohorí Busov a Stebnicka Magura. Celá krajina je veľmi pekne modelovaná, najmä dominantná hornatina horského hrebeňa Busova s rovnomenným najvyšším vrchom (1002 m n.m.) v tejto oblasti, susediaca s údolím riečky Sveržovka a jej prítokov.

1.4 Hydrologické pomery

Obec Nižný Tvarožec bola v minulosti postihovaná prívalovými vodami. Na hornom toku Sveržovky v katastri Vyšného Tvarožca bol vybudovaný polder, ktorý zachytáva prívalové vody a znižuje ohrozenie územia Nižného Tvarožca. Pre ochranu zastavaného územia pred povodňami je vybudovaná regulácia toku potoka Sveržovka v zastavanom území obce. Keďže Nižný Tvarožec sa nachádza v pramennej oblasti rieky Topľa, vodozádržné opatrenia v jeho katastri môžu mať veľký vplyv na režim odtoku vôd, hospodárenie s vodou v krajine a protipovodňovú prevenciu na nižších úsekoch toku.

V obci sú 4 uhličité a železnaté pramene.

Tab.č. 3: Hydrologické údaje obce Nižný Tvarožec

Rieky, potoky:	Sveržovka
Jazero, vodná nádrž:	-
Pramene:	4 uhličité a železnaté pramene
Zdroj pitnej vody:	pramene v Busove a vodovod

Zdroj: vlastné spracovanie, RPO 2016-2023

1.5 Klimatické podmienky a súčasná krajinná štruktúra

Kvalita životného prostredia je kľúčová pre existenciu ľudstva. Európska únia sa sústreďuje na elimináciu negatívnych vplyvov na životné prostredie a napravovanie minulých škôd. Šiesty environmentálny akčný program s názvom Životné prostredie 2010: Naša budúcnosť, naša voľba vymedzuje ciele ako zmena klímy, ochrana prírody, zdravie a správne využívanie zdrojov. Obce sú kľúčovým prvkom v naplňaní týchto cieľov.

Územie patrí do mierne teplej oblasti. Priemerná ročná teplota v tomto type oblasti je 4°C až 8°C. Množstvo zrážok je 800 až 1200 mm. V dnách kotlín sa vyskytujú inverzie teploty (teplota so stúpajúcou nadmorskou výškou neklesá, ale stúpa). V oblasti sa pestujú poľnohospodárske plodiny.

Tab. č.4 : Vybrané údaje krajinej štruktúry obce

Rastlinný stupeň:	Stupeň dubových lesov
Prevažujúci porast	trávnaté porasty, poľnohospodárske plodiny
Živočíšstvo:	oblasť živočíšstva listnatých lesov
Prevažujúce druhy živočíchov:	srný, jelene, líšky, vlky, veverice

Zdroj: RPO 2016-2023

Vedúce pestovateľské plodiny v oblasti sú kukurica, zemiaky, pšenica, repka olejná, jačmeň. Celková rozloha obce je 1116 hektárov, čo predstavuje plochu 11,16 km². Prevládajúcimi drevinami sú buk, dub, vrbá, jedľa, smrek, breza. Prevládajúce využitie zalesnenej časti územia je na ťažbu dreva a turistiku.

1.6 Odpadové hospodárstvo

V obci je systém zberu odpadov prispôbený potrebám obyvateľov a v súlade so Zákonom o odpadoch. Na zber bežného komunálneho odpadu z domácností sa používajú 110 litrové nádoby. Ostatné druhy odpadu sa zbierajú do veľkoobjemových kontajnerov a vriec. Spoločnosť Fúra s.r.o. zabezpečuje zber rôznych druhov odpadu. Množstvo vyprodukovaného odpadu v obci stúpa, preto sa obec snaží motivovať obyvateľov k jeho separácii, čo by pomohlo celoplošne zvýšiť percento recyklovateľného materiálu.

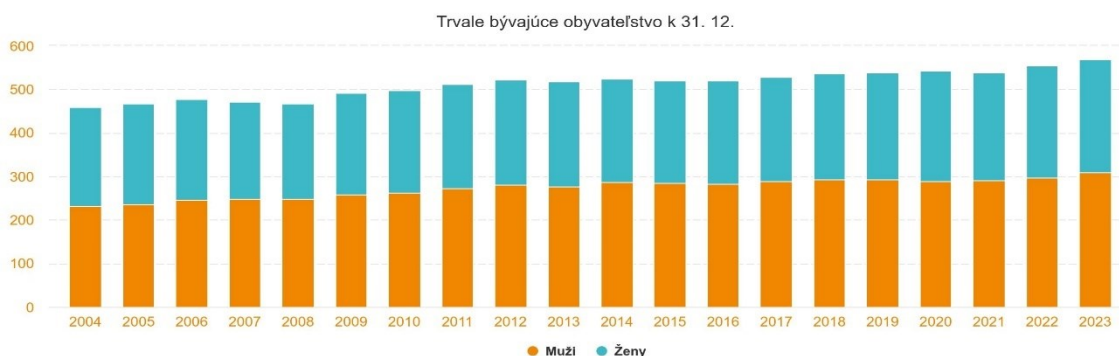
1.7 Obyvateľstvo – demografická štruktúra (pohlavie, národnosť)

Tabuľka č.5: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia, rok 2021

Muži	Ženy	Spolu
298	250	539

Zdroj: SODB 2021

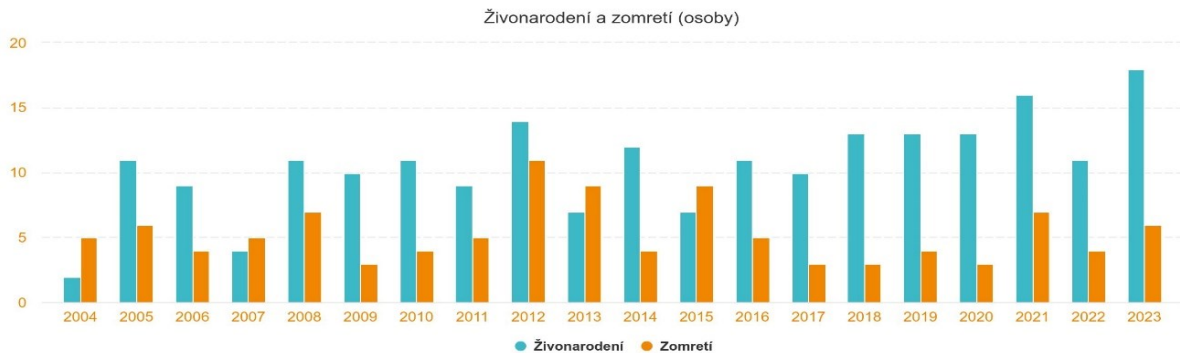
Graf č. 1: Trvale bývajúce obyvateľstvo k 31.12.2023

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>

Podľa SODB z r. 2021 Obec Nižný Tvarožec eviduje k 31. decembru 2021 spolu 539 obyvateľov, pričom dominuje mužské obyvateľstvo. V grafickom znázornení k 31.12.2023 podľa zdroja moja obec statistics má 569 obyvateľov, pričom opäť dominuje mužské obyvateľstvo s počtom 310 mužov a 259 žien. Od r. 2004 dochádza k postupnému stúpajúcemu počtu obyvateľov. Nasvedčuje tomu údaj z stránky <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>, ktorý vyhodnocuje živonarodených a zomrelých od roku 2004 do roku 2023.

Graf. č.2: Živonarodení a zomretí (osoby)

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk/html/sk.html>,

Tabuľka č. 6: Štruktúra národnosti obyvateľov obce

Celkový počet obyvateľov obce		Počet Rómov	Podiel Rómov (%)
SODB 2011	496	190	38,32 %
ARK 2013	517	208	40,23 %
ARK 2019	532	238	44,73%
SODB 2021	539	245	45,45%

Zdroj: SODB 2011,2021, ARK 2013,2019, vlastné spracovanie 2024

1.8 Služby

V obci je malé zastúpenie drobných živnostníkov. Ich existencia na území obce značne vplyva na finančné možnosti obce, najmä z pohľadu miestnych daní a poplatkov. Všetky podnikateľské subjekty však pôsobia na komerčnej báze. V minulosti v obci boli poskytované služby súkromným podnikateľom v oblasti predaja potravín obchodu a kčmou.

Zdroj: vlastne spracovanie

1.8.1 Školstvo

V obci je MŠ a ZŠ, ktoré sú určené so zriaďovateľskou pôsobnosťou Obce Nižný Tvarožec. Zriaďovanie škôl a školských zariadení je upravené zákonom č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe v školstve“) a smernicou MŠ SR č. 1/2004-E, ktorou sa určuje postup orgánov štátnej správy v školstve a zriaďovateľov škôl a školských zariadení pri zaraďovaní, vyradovaní alebo zmenách v sieti škôl a školských zariadení a pri zriaďovaní a zrušovaní škôl a školských zariadení. MŠ poskytuje

celodennu a predprimárnu starostlivosť pre deti od 3 do 6 rokov s kapacitov 15 detí. V areáli MŠ sa nachádza detské ihrisko. Súčasťou MŠ je kuchyňa s školskou jedálňou, ktorá zabezpečuje stravovanie aj pre žiakov miestnej Základnej školy. Kapacita MŠ bola nedostatočná pre potreby obyvateľov preto ziadovateľ musel v r. 2020 zriadiť detašované pracovisko pre predprimárnu prípravu detí s kapacitov 15 detí v priestoroch budovy ZŠ N. Tvarožec, ktorá poskytuje poldennú starostlivosť pre deti od 6 rokov.

Zdroj: vlastne spracovanie

1.8.2 Základna škola

Zriadovateľom je obec Nižný Tvarožec v tomto školskom roku navštevuje celkovo 41 rómskych žiakov. Poslaním a cieľom školy je vytvoriť a zabezpečiť kvalitné vzdelávanie 1. stupňa s kvalifikovaným obsadením učiteľov a asistentov učiteľa. Výchovno- vzdelávací process prebieha v Slovenskom jazyku a je orientovaný na žiaka s rešpektovaním jeho osobných a individuálnych potrieb. ZŠ je rekonštruovaná v r. 2008 zvonku aj z vnútra v areály ZŠ sa nenachádza multifunkčné ihrisko je k dispozícii upravený areál na loptové hry. Tento školský rok nie je zabezpečený školský klub detí v minulosti fungoval.

Druhý stupeň základného vzdelania je zabezpečený v susednej obci v ZŠ s MŠ Gaboltov, kde žiaci dochádzajú denne školským autobusom. ZŠ s MŠ Gaboltov zabezpečuje vzdelávanie od 5 roč. – 9 roč. Škola žiakom zabezpečuje okrem vzdelania voľnočasové krúžky v poobedňajších hodinách.

Po ukončení základného vzdelania môžu žiaci navštevovať stredné školy v okresnom meste Bardejov.

Zdroj: vlastne spracovanie

1.8.3 Športové zariadenia

Od roku 2023 obec zriadila v priestoroch kultúrneho domu posilňovňu, kde obyvatelia v rámci zdravého životného štýlu a starostlivosti o fyzickú kondíciu majú možnosť využívať túto infraštruktúru.

V obci funguje telovýchovná jednota (Futbalový klub) Busov, ktorý má 19 futbalových hráčov Nerómov a 1 Rómsky hráč a reprezentujú obec v rámci okresu. V intraviláne obce je zriadené futbalové ihrisko a šatne s terasou. Miestne ihrisko je využívané aj turistami, ktorí

navštevujú neďaleký vrch Busov.

V obci je aktívne zastúpenie dobrovoľného hasičského zboru s pôsobnosťou od roku 1926 toho času je v dobrovoľnom hasičskom zbore 32 dobrovoľných hasičov, ktorí počas drobných požiarov v obci zasahujú a sú nápomocní pri živelných katastrofách profesionálnym hasičom z okresného mesta v Bardejove. Ich zručnosť a šikovnosť si ročne môžu zmerať na Hasičských súťažiach v okolitých obciach.

Miestny dobrovoľný hasičský zbor ročne usporadúva nočnú hasičskú súťaž zručností.

Hasičská zbrojnica je umiestnená v centre obce. Prešla rekonštrukciou v r. 2021 a je vybavená hasičským vozidlom Iveco Daily s protipovodňovým vozíkom a hasičskou striekačkou PS-12.

Zdroj: vlastne spracovanie

1.8.4 Zrdavotníctvo

Obyvatelia obce dochádzajú za primárnou všeobecno preventívnu, diagnosticko-liečebnou starostlivosťou do susednej obce Gaboltov. Následnú sekundárnu špecializovanú – liečebnú zdravotnú starostlivosť zabezpečuje (pediatria, stomatológia, gynekológia) okresné mesto Bardejov v NSP v Bardejove a súkromné ambulancie. V obci pôsobí od roku 2015 Asistent osvetly zdravia projekt Zdravé regióny.

Zdroj: vlastne spracovanie

1.8.5 Vierovyznanie

Podľa posledného SODB 2021 sa v obci hlási 80% k Gréckokatolíckému vierovyznaniu. 6,49% obyvateľov sa hlási k Rímskokatolíckému vierovyznaniu a 3,53% k evanjelickému vierovyznaniu 3,7% neudáva žiadne vierovyznanie.

V obci je postavený neskorobarokový Gréckokatolícky chrám zasvätený Povýšeniu kríža, ktorý bol postavený v roku 1777 patrí medzi chrámy tereziánskeho typu. Atypický štvorradový iconostas namaloval v r. 1994 Ján Krajňák. Pôvodný iconostas bol v havarijnom stave a bol predaný Múzeu ukrajinskej kultúry vo Svidníku. Súčasťou areálu kostola je drevená zvonica zapísaná do svetového dedičstva UNESCO od r. 2015. Jej súčasťou sú 3 funkčné zvony. Jedná sa o stavbu z 18. storočia a pravdepodobne ju vybudovali spolu s chrámom. Obe tieto stavby sú Národnou kultúrnou pamiatkou. Taktiež v areáli chrámu je

vzácný náhrobník s plastikou – kľáčiaci anjel na podstavci z roku 1858 v neskoro klasicistckom slohu. V obci je farský úrad, ktorý zabezpečuje služby pre veriacich od roku 1923. Nakoľko obec je farnosť, služby zabezpečuje miestny kňaz aj pre susednú obec Vyšný Tvarožec (filiálka). Súčasťou územia obce je aj kaplnka zasvätená Povýšeniu kríža postavená v r. 1905, ktorá sa nachádza na hlavnej ceste medzi Nižným a Vyšným Tvarožcom vzdialená od centra obce asi 1,5 km.

Zdroj: <https://tvarozec.fara.sk/z-historie>, SODB 2021

1.8.6 Cestovný ruch a rekreácia

V obci sa nachádza Zámočisko- neskorostredoveká bratrícka pevnosť, doba jej vzniku je polovica 15. Storočia. Pevnosť pozostáva z valov, priekopy a obytných štruktúr dokopy komplex s rozmermi 45x15 metrov. Na mieste boli objavené kovové nálezy (klince, háky, skoby, podkova) a časti militárií (hroty šípov).

Obec v spolupráci s Klubom turistov Bardejov raz ročne zabezpečuje akciu, ktorá sa nazýva Výstup na Busov. Okrem kultúrnych pamiatok obec ponúka návštevníkom možnosť turistiky v blízkom okolí, krásnu prírodu s možnosťou zberu húb a lúčnych bylín.

Organizácie pôsobiace v obci

Urbárska spoločnosť- Pozemkové spoločenstvo Nižný Tvarožec, miestne Poľovnícke združenie Busov, Únia žien, miestna organizácia Jednoty dôchodcov.

1.8.7 Zamestnanosť obyvateľov obce

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v podnikoch a službách v susedných obciach, resp. dochádzajú denne za prácou do okresného mesta Bardejov alebo okolitých miest - Prešov. Časť obyvateľov cestuje za prácou do zahraničia. Obec má k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov prostredníctvom údajov z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bardejove, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb pracujúcich v zahraničí.

(Zdroj: Program rozvoja obce N. Tvarožec 2016/2023)

2 ZAPOJENIE VEREJNOSTI DO PRÍPRAVY RPO PROSTREDNÍCTVOM KOMUNITNÝCH FÓR A FOKUSOVÝCH SKUPÍN

Pri príprave a spracovaní RPO zohrávala kľúčovú úlohu participácia verejnosti. Verejnosť bola zapojená formou diskusie na 1. komunitnom fóre (ďalej KF), čo zabezpečilo relevantnosť a efektívnosť výsledného dokumentu. Konkrétne kroky zapojenia verejnosti boli nasledovné:

1) Pozvanie a účasť: Obyvatelia obce boli pozvaní na 1. KF, ktoré bolo zorganizované za účelom identifikácie hlavných problémov obce. 1.KF sa konalo v obci dňa 18.3.2024. Na toto fórum boli pozvaní všetci obyvatelia obce, aby sa zabezpečilo, že sa do procesu budú môcť zapojiť ľudia z rôznych spoločenských a vekových skupín.

2) Identifikácia problémov: Počas KF obyvatelia diskutovali a identifikovali pálčivé problémy, ktorým obec čelí. Tieto diskusie poskytli cenné informácie o konkrétnych potrebách a záujmoch komunity, čím sa zabezpečilo, že ďalšie kroky budú zamerané na skutočné problémy obyvateľov obce.

2.1 Výber hlavných členov fokusových skupín (ďalej FS)

Samosprávou a členmi RT boli vybraní hlavní členovia FS podľa oblastí záujmu, ktorí sa zapojili do fokusových skupín. Títo ľudia mali v obci zastúpenie podľa rôznych oblastí, čo zabezpečilo široké spektrum názorov a skúseností. Výber účastníkov bol zameraný na zabezpečenie reprezentatívnosti rôznych sektorov a skupín pôsobiacich v obci.

2.2 Fokusové skupiny

FS sú efektívnym nástrojom na získavanie hĺbkových informácií a pochopenie názorov, potrieb a postojov rôznych skupín ľudí na konkrétne témy. Cieľom je získať kvalitné údaje, ktoré môžu byť použité na rozhodovanie, plánovanie a zlepšovanie rôznych oblastí, ako napríklad vzdelávanie, bývanie, infraštruktúra a sociálne služby. Organizujú sa vo forme riadených diskusií, ktoré moderuje facilitátor. Výsledkom týchto stretnutí je SWOT analýza za každú prezentovanú oblasť. FS sa konali v obci štyrikrát.

1. FS sa uskutočnila dňa 6.3.2024, kedy zástupca NP RT privítal diskutujúcich a vysvetlil zámer FS a pôsobenie miestného RT v obci pozval obyvateľstvo k občianskej aktivite z účelom skvalitnenia života v obci.

2. FS sa uskutočnila dňa 20.03.2024 na tému vzdelávanie a protirómsky rasizmus, kde sa prebrali silné a slabé stránky obce, príležitosti a ohrozenia. Prezentovali sa aj ciele a vízie obce na 6 rokov, ktoré budú spracované aj v tomto strategickom dokumente.

3. FS sa realizovala dňa 03.04.2024, kde sa diskutovalo o oblasti bývania a protirómskeho rasizmu. Zúčastnení prítomní diskutovali o príležitostiach pre obec v oblasti bývania, ako aj o prípadných ohrozeniach. Leitmotívom pokračujúcej diskusie bola téma zamestnania.

4. FS sa konala 17.4.2024 a jej cieľom bolo prediskutovanie témy zamestnania. Podobne ako na predchádzajúcich fokusových stretnutiach sa prítomní vyjadrili k silným a slabým stránkam obce a navrhli aktivity podporujúce príležitosti a ohrozenia v danej oblasti.

2.3 Tvorba SWOT analýzy

Stretnutia FS sa konali s cieľom vytvoriť SWOT analýzu v konkrétnych oblastiach. SWOT analýza sa zameriavala na identifikáciu silných stránok, slabých stránok, príležitostí a hrozieb v nasledovných oblastiach:

Bývanie: Diskusie sa zameriavali na dostupnosť a kvalitu bývania, problémy s infraštruktúrou a možnosti rozvoja nových bytových jednotiek.

Zamestnanie: Analyzovala sa situácia na trhu práce, dostupnosť pracovných miest, problémy spojené s nezamestnanosťou a možnosti na podporu podnikania a tvorby nových pracovných príležitostí.

Vzdelávanie: Skupiny sa venovali analýze kvality vzdelávacích inštitúcií, prístupnosti vzdelávania pre rôzne vekové skupiny a identifikovali potreby v oblasti vzdelávacích programov a iniciatív.

Protirómský rasizmus: Diskutovalo sa o problémoch súvisiacich s diskrimináciou a rasizmom voči rómskej komunite, identifikovali sa spôsoby, ako zlepšiť vzťahy medzi komunitami a podporiť inklúziu a rovnosť.

Do procesu spracovania a pripomienkovania RPO boli zahrnutí všetci relevantní partneri aktívni v obci. Táto spolupráca zabezpečila, že dokument reflektuje potreby a záujmy širokého spektra spoločenských a ekonomických subjektov.

2.4 Zoznam členov fokusovej skupiny

Členovia fokusových skupín zahŕňali zástupcov podľa oblasti záujmov, aby sa dosiahla čo najväčšia diverzita názorov a skúseností. Medzi členov patrili:

Tabuľka č.7 Zoznam členov fokusových skupín

Poradové číslo	Titul, meno a priezvisko	Oblasť záujmu, pozícia
1	Mgr. Marián Michta	Zástupca školy, riaditeľka ZŠ
2	Marcela Kaľová	Zástupca rodičov ZŠ, nezamestnaná
3	Jana Balaščáková	Zástupca samosprávy, zamestnaná
4	Bc. Lenka Javorská	Zástupca MŠ, riaditeľka MŠ zamestnanec
5	Bc. Júlia Murcková	Zástupca MŠ, zamestnanec
6	Ján Juročko	Zástupca urbaniátu obce N. Tvarožec, dôchodca
7	PhDr. Anton Pompa	Zástupca NP RT I., zapisovateľ
8	Agáta Čechová	Zástupca AOZ, asistent podpory zdravia
9	Mrg. Igor Čikoš	Zástupca Rómskej misie, oblastný riaditeľ
10	Róbert Kaľa	Zástupca poslancov OcÚ, zástupca rómov
11	Monika Jureková	Zástupca Únie žien, zamestnanec
12	Mgr. Katarína Fečová	Zástupca ÚSVRK, regionálna koordinátorka
13	Mgr. Juraj Daňko	Zástupca cirkvi,
14	Jaroslav Belejčák	Zástupca seniorov, dôchodca
15	Ladislav Bily	Zástupca rómov, nezamestnaný
16	Ivana Sterančáková	Zástupca rodičov Nerómov, asistent ZŠ N. T.

17	Emília Bušová	Zástupca rodičov Rómov, nezamestnaná
18	Mgr. Nikol Fuchsová	Zástupca ÚSVRK odborný garant aktivít
19	Mgr. Tatiana Vantová	Zástupca ÚSVRK kontrolórka
20	Mgr. Eva Čuláková	Zástupca Zdravé regióny - koordinátor
21	Mgr. Viktória Meščanová	Facilitator, NP RT I. RPPP

Zdroj: Vlastné spracovanie 2024

Zapojením širokého spektra aktérov sa dosiahlo, že RPO je výsledkom participatívneho procesu, ktorý zohľadňuje rôznorodé potreby a ciele celej komunity. Týmto spôsobom sa zabezpečila vyššia akceptácia a podpora dokumentu zo strany verejnosti a socioekonomických partnerov.

3 ANALYTICKÁ ČASŤ

3.1 Analýza súčasného stavu

Tabuľka č. 8: Oblasť zamestnanosť r. 2021

Zamestnanosť	Celkový počet Obyvateľov	Ekonomicky aktívnych obyvateľov	SZČO	s.r.o	Nezamestnaných k 31.12.2021
Celkový počet	539	210	27	6	70
Nerómovia	294	209	26	6	29
Rómovia	245	1	1	0	38

Zdroj: databáza Transparex, SODB 2021, ÚPSVaR štatistika miest a obcí UoZ

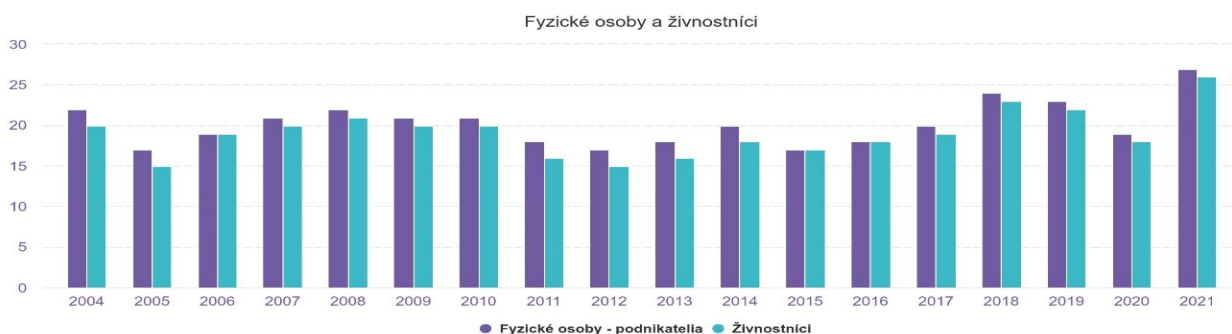
Tabuľka č. 9: Oblasť zamestnanosť r.2023

Zamestnanosť	Celkový počet Obyvateľov	Ekonomicky aktívnych obyvateľov	SZČO	s.r.o	Nezamestnaných k 31.12.2023
Celkový počet	569	343	29	6	66
Nerómovia	294	191	28	6	20
Rómovia	257	152	1	0	46

Zdroj: Vlastné spracovanie, <https://mojaobec.statistics.sk>

Graf č. 3 Fyzické osoby a živnostníci

Zdroj: <https://mojaobec.statistics.sk>

Podľa dostupných údajov v rámci sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021 je v obci 210 ekonomicky aktívneho obyvateľstva kedy sa jedná o údaj osôb v produktívnom veku t. j. od 15 do 64 rokov aj s počtom nezamestnaných a študentov. SZČO je spolu 27 osôb z toho 1 Róm. V obci sú registrované 6 S.R.O a nezamestnaných je k 31.12.2021 spolu 70 obyvateľov z toho 29 Nerómov a 38 Rómov.

Údaje za rok 2023 poukazujú na počet obyvateľov 569 pričom je ekonomicky aktívne obyvateľstvo v počte 343 čo činí 60,28% obyvateľov z toho SZČO je 29 občanov 28 Nerómov a 1 Róm. Registrované SRO je v počte 6 a nezamestnaných k 31.12.2023 spolu 66 osôb. Grafické znázornenie za rok 2021 nám poukazuje na fyzické osoby – podnikateľov 27 a 26 živnostníkov.

Zdroj: vlastné mapovanie, SODB 2021, <https://mojaobec.statistics.sk>,

Pokiaľ ide o vzdelanostnú úroveň podľa štatistického úradu SODB 2021 so základným vzdelaním je 194 obyvateľov, so stredoškolským je 171 a 38 obyvateľov s vysokoškolským.

Tabuľka č. 10: Oblasť vzdelávania 2021

Vzdelávanie	MŠ v obci	1. stupeň ZŠ v obci, ZŠ BJ nerómia	2. stupeň ZŠ mimo obce	SOŠ bez maturity	Stredná s maturitou	Vyššie odborné vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie
Celkový počet	13	50	48	4	171	0	38
Nerómia	5	7	9	0	171	0	38
Rómia	8	43	39	4	0	0	0

Zdroj: vlastné spracovanie, SODB 2021

Tabuľka.č. 11: Oblasť vzdelávania 2024

Vzdelávanie	MŠ v obci	1. stupeň ZŠ v obci, ZŠ BJ nerómovia	2. stupeň ZŠ mimo obce	SOŠ bez maturity (+)	Stredná s maturitou (+)	Vyššie odborné vzdelanie (+)	Vysokoškolské vzdelanie
Celkový počet	29	50	47	4	2	1	0
Nerómovia	11	9	13	1	2	1	0
Rómovia	18	41	34	3	0	0	0

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

V peknom, tichom prostredí medzi farským úradom a rodinnými domami sa nachádza 1. Stupeň integrovanej základnej školy (ZŠ). V objekte ZŠ je ihrisko, parkovisko. Druhá budova v obci je materská škola (MŠ) s školskou jedálňou. ZŠ navštevuje v tomto školskom roku 2023/2024 spolu 50 detí z toho je 41 Rómov a 9 Nerómov navštevuje rôzne ZŠ v okresnom meste Bardejov. MŠ navštevuje v roku 2023/2024 spolu 29 detí, z toho je 11 nerómov a 18 detí rómskeho pôvodu. Druhý stupeň navštevuje spolu 47 detí. ZŠ s MŠ Gaboltov navštevuje 34 detí z toho 34 detí rómskeho pôvodu a 13 detí dochádza do rôznych ZŠ v okresnom meste Bardejov.

Zdroj: Vlastné mapovanie

Tabuľka č. 12.: Oblasť bývania 2021

Bývanie	Celkový počet rodinných domov	Celkový počet bytových domov	Plánované územie na svojpomocnú výstavbu	Nelegálne stavby
Celkový počet	118	0	0	34
Nerómovia	83	0	0	0
Rómovia	1	0	0	34

Zdroj: SODB, 2021, vlastne spracovnaie

Tabuľka. č. 13: Oblasť bývania 2024

Bývanie	Celkový počet rodinných domov	Celkový počet bytových domov	Plánované územie na svojpomocnú výstavbu rod. domov	Nelegálne stavby
Celkový počet	121	0	3	36
Nerómovia	84	0	0	0
Rómovia	1	0	3	36

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024, vlastne mapovanie

Obyvatelia obce bývajú v rodinných domoch, ktorých počet je 84. Rómsky je 1 dom. V obci sa nachádza 35 nelegálnych stavieb s pridelenými 9 súpisnými číslami. Legalizácia týchto nelegálnych stavieb nie je možná nakoľko pozemky v časti MRK nie sú vysporiadané. Obec je zapojená do svojpomocnej výstavby rodinných domov cez projekt DOM o.v má k dispozícii 3 pozemky určené na tento účel.

Zdroj: vlastné mapovanie 2024

3.2 Swoot analýza z stretnutí FS

1. fokusová skupina (20. marca 2024): Vzdelanie a protirómsky rasizmus

Dňa 20.3.2024 sa uskutočnilo 1 fokusové stretnutie, kde sa diskutovalo na tému vzdelanie a protirómsky rasizmus. V diskusii sa zameralo na silné a slabé stránky v oblasti vzdelávania v našej obci. V obci je zabezpečené vzdelávanie cez MŠ a ZŠ od 1.-4. ročník čiže 1. Stupeň. Ďalšie vzdelávanie je v susednej obci Gaboltov, kde dochádzajú deti 2. stupňa. V úvode sa zamerali na silné a slabé stránky v oblasti vzdelávania, následne pomenovali ohrozenia a príležitosti vzdelávacieho systému, tieto postrehy boli zapracované do SWOT analýzy. Diskutujúci prebrali možnosti zlepšenia kvality pri mimoškolských aktivitách nakoľko tento šk. Rok 2023/2024 v škole chýba školský klub detí. Spomenuli sa kultúrne podujatia, ktoré v obci chýbajú a podľa diskutujúcich by sa skultúrnila väčšina obyvateľstva (v minulosti obec reprezentoval folkórny súbor). Spomenutá bola aj mládež, ktorá nemá priestor na trávenie voľného času tzv. klubovňa. Zohľadnil sa aj rastúci počet

detí, ktoré navštevujú MŠ a nepostačujúcu kapacitu. V závere sa navrhli opatrenia, ktoré zvýšia vzdelanostnú úroveň u žiakov končiacich ročníkov a navýšenie kvalifikácie s prípravou na trh práce.

SWOT analýza v oblasti *Vzdelávania , kultúry a protirómsky rasizmus*

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Prítomnosť ZŠ a MŠ v obci, Prítomnosť ZŠ Gaboltov 2. stupeň, Poriadok v obci, Zrekonštruovaná budova ZŠ, Ojedinelé záškoláctvo – deti radi navštevujú ZŠ N. T., Materiálno – tech. vybavenie ZŠ N. T. na veľmi dobrej úrovni, Usilovnosť učiteľov vzdelávať deti a kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov, Pekná a rozvinutá majoritná časť obce s detským ihriskom, Prítomnosť pomáhajúcich profesií, Záujem samosprávy o chod ZŠ a MŠ Legislatívna úprava pre samosprávu ako zriaďovateľovi udeliť pokutu - sankciu za záškoláctvo, Realizácia bezplatného školského autobusu pre deti navštevujúce ZŠ Gaboltov v spolupráci s SAD Prešov, Fungujúce org. v obci – Dobrovoľný Hasičský zbor, TJ Busov Miestne organizácie SZPB, JDS, ÚŽS, Pozemkové spoločenstvo – urbárska spoločnosť N.T., Aktívne zapojenie obce do akcií – ochutnávka zabíjačových špecialít, obecný ples, výstup na Busov, hasičské súťaže, Mikuláš, Vianočná besiedka, Futbalové zápasy,</p>	<p>Chýbajúca ŠKD. Krúžky v ZŠ Gaboltov nie sú pre naše deti atraktívne. Nedostatok priestoru na športové aktivity, Kapacita v MŠ je nepostačujúca , Chýbajúci priestor na stretávanie „Klubovňa“, Nedostatočná skúsenosť obce s investičnými projektmi. Nezáujem o deti zo strany MRK voľne pobežujúce po hlavnej ceste v okolí zastávky SAD. Slabé hygienické návyky u detí. Nezáujem rodičov o vzdelávanie ako také, Chýbajúce voľno-časové aktivity. Polarizácia spoločnosti – naštrené vzájomné vzťahy. Málo pozitívnych vzorov z MRK. Záškoláctvo v ZŠ Gaboltov – výchovné problémy. Nesamostatnosť detí - absencia Slovenského jazyka chýbajúce komunitné centrum. Nízky záujem občanov o spolupodieľaní sa na spoločenských akciách. Absencia doučovania, a krúžkov</p>
Príležitosti	Ohrozenia
<p>Plánovaná rekonštrukcia budovy ZŠ – nadstavbou a zvýšenie kapacity školy, Vybudovanie multifunkčného ihriska cez investičné projekty, Zveľadenie detského ihriska cez mikro regionálne projekty, Zriadenie voľnočasového centra v priestoroch KD, Rozvoj alternatívneho vzdelávania, dôraz na celoživotné vzdelávanie cez pracovníkov NP RT I., Spolupráca s SŠ v Bardejove zvýšiť atraktivitu vzdelávania na SŠ.</p>	<p>Nevysporiadaný pozemok pod budovou MŠ. Nezáujem rodičov o potreby - platenie (ZRPŠ, režijné náklady) v ZŠ a MŠ. Ukončenie finančnej podpory asistentov ZŠ a MŠ zo strany štátu. Vyššia psych. záťaž a vyťaženosť u pedagógov. Nezáujem majority odpredať pozemky v osobnom vlastníctve na účel vo verejnom záujme, Plánovaná reforma školstva si bude vyžadovať zvýšenú kapacitu ZŠ a MŠ(+5.roč.) Nezáujem rodičov z majority prihlásiť deti do ZŠ v obci. Klesajúci počet novonarodených detí u majority Neprijatá novelizácia školského zákona o zvýšení počtu povinného vzdelávania z 10 na 12 s ukončením SOU. Vplyv a prepojenie sociálno-ekonomickej úrovne rodín na dosiahnutý stupeň vzdelania rómskych detí a mládeže.</p>

--	--

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

2. fokusová skupina (04. apríla 2024): Bývanie a proti rómsky rasizmus

Dňa 4. apríla 2024 sa konalo stretnutie 2. fokusovej skupiny, na ktorom sa diskutovalo o otázkach bývania a protirómskeho rasizmu, technickej infraštruktúry a životného prostredia v našej obci. Diskutúci fokusovej skupiny identifikovali silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia v oblasti bývania. Prediskutovali sa aktuálne problémy týkajúce sa dostupnosti a kvality bývania v obci, príležitosti na výstavbu nových rodinných domov a vznik nových ulíc. Spomenula sa zlá situácia s bývaním v miestnej MRK a príležitosť svojpomocnej výstavby rodinných domov cez project DOM. ov. Analyzovali sa možnosti na zlepšenie bytovej situácie, vrátane výstavby nových nájomných bytov, výstavby chodníkov, cestnej komunikácie, výstavby verejného vodovodu, kanalizácie ako aj vysporiadanie vlastníckych vťahov k pozemkom. Identifikovali sa potreby pre sociálne bývanie a možnosti pre získanie finančných prostriedkov na podporu týchto projektov. Tieto informácie boli zaznamenané počas diskusie a budú slúžiť ako základ pre ďalšie kroky a opatrenia na zlepšenie podmienok v obci.

SWOT analýza v oblasti *Bývania, infraštruktúry a protirómsky rasizmus*

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Majoritná časť obce je upravená a čistá, Nové autobusové zastávky, Vybudovaný Dom smútku, Funkčný Kultúrny dom, Zriadený verejný rozhlas, verejné osvetlenie pokrýva celú obec, Pripojenie na vodu cez VVS a.s. v obci, Fungujúca ZŠ a MŠ, Upravené a funkčné futbalové ihrisko, funkčná požiarňa zbrojnica Funkčná GRK farnosť, Zriadená posilňovňa, Zriadená zasadačka pre stretávanie rôznych záujmových skupín, Zriadená vlastná prípojka na vodu v rómskej osade formou dobíjania na čip, Vybudovaný polder na privalové dažde, Autobusové pripojenie SAD, Vývoz a separácia TKO v obci, Monitorovanie obce kamerovým systémom</p>	<p>Nevysporiadaný pozemok pod rómskou osadou, Nevysporiadaný pozemok prístupovej cesty k rómskej osade, Chýbajúce nájomné byty, Výstavba nelegálnych obydlí v rómskej osade, Nízky rozpočet obce na riešenie bývania v komunite, Viac početné prípojky na elektrickú sieť v rómskej osade , Chýbajúce potraviny a krčma, Zlá prístupová cesta k rómskej komunite – neupravená, Žiadne stavebné pozemky vo vlastníctve obce, Žiadne chodníky, zlý stav miestnych ciest, Chýba kanalizácia a optický internet, Vytváranie čiernej skládky v oblasti rómskej osady, Nedostatočná separácia odpadu v rómskej komunite, Chýbajúca zóna oddychu s lavičkami, V obci nie je Zberný dvor, kanalizácia a ČOV Veľký počet voľne sa pohybujúcich psov v rómskej osade, Nepostačujúce veľkokapacitné kontajnery v rómskej osade, Chýbajúce nádoby na triedenie odpadu, Zastaralé verejné osvetlenie, Neochota občanov majority odpredávať pozemky, Nedôvera a neochota obyvateľov rómskej komunity o projekt Dom.o.v Hrozba straty elektrických prípojiek pre neplatenie v rómskej osade, Neochota čerpania pitnej vody v rómskej osade s rizikom straty pripojenia pre neplnenie účelu, Vytváranie čiernych skládok v rómskej osade – neochota separovať a vynášať odpadkov do veľkokapacitných kontajnerov.</p>
Príležitosti	Ohrozenia
<p>Obec je zapojená do projektu Dom.o.v – svojpomocná výstavba rodinných domov, Priestory pod kultúrnym domom využitie na centrum pre deti a mládež, Menšie pozemkové úpravy na výstavbu rodinných domov pre vlastníkov pozemkov, Cez investičné projekty ÚSVRK vysporiadať pozemky v rámci rómskej osady, kanalizáciu, chodníky a cesty v obci, Výmena verejného osvetlenia cez ÚSVRK, Zatraktívnenie separácie odpadu cez vývoz plastov a skla malotraktorom obce z rómskej osady, Záujem obce o investičné projekty pre skvalitnenie života občanov v obci, Záujem samosprávy – výstavba nájomných bytov v rómskej osade, Prítomnosť NP Zdravé regióny</p>	<p>Časová náročnosť prosesu vysporiadania pozemkov, -Vznik sociálno-patologických javov, -Vysoká miera inflácie v krajine, - Sociálna izolácia seniorov a ohrozených skupín -Devastácia životného prostredia, -Nedostatok financií – finančná kríza -Legislatíva zaťažujúca obce</p>

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

3. fokusová skupina (17. apríla 2024): Zamestnanie a proti rómsky rasizmus

Dňa 17.4.2024 sa uskutočnilo 3. fokusové stretnutie zamerané na oblasť zamestnania a protirómskeho rasizmu. Prediskutovali sa silné stránky obce, ako napríklad dobrá infraštruktúra, dostupnosť vzdelávania, ktoré je dôležité do budúcnosti na prípravu trhu práce. Identifikovali sa príležitosti na rozvoj obce, ako napríklad potenciál pre turistiku, možnosti využitia grantových programov a spolupráca s okolitými obcami.

Analyzovali sa slabé stránky, ktoré zahŕňali nedostatok finančných prostriedkov, potrebu zlepšenia sociálnych služieb a obmedzené možnosti pre mladých ľudí, ktorý sú nútený vycestovať za prácou do zahraničia.

Prebrali sa aj ohrozenia, medzi ktoré patrí napríklad demografické starnutie, znižovanie populácie a environmentálne výzvy.

Prezentovali sa ciele a vízie obce na nasledujúce roky, ktoré budú zapracované do strategického dokumentu. Tieto ciele zahŕňajú zlepšenie kvality života obyvateľov, podporu miestneho podnikania a ochranu životného prostredia.

SWOT analýza v oblasti *Zamestnanosti a protirómsky rasizmus*

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Záujem o prácu na TPP, Fyzická zdatnosť UoZ, Ochota zamestnať sa, Osobitný príspevok UoZ pri svojpomocnom vyhľadani práce pre poberateľov HN, Atraktivita získania daňového bonusu na dieťa podľa veku pri zamestnaní sa, SZČO v obci, Zvýšenie kvality života u zamestnaných zvýšenie sociálnych zručností,</p>	<p>Chýbajúce ďalšie vzdelanie s ukončením SoU – nízka úroveň kvalifikácie, Predsudky zamestnávateľov voči Rómom, Zlá poloha obce – dochádzanie za prácou do mesta, Ovplyvňujúci faktor zvládavý a komunikačný – nízka gramotnosť obyvateľov rómskej komunity, Neskúsenosť so seba prezentáciou, Málo pracovných skúseností, Chýbajúci záujem o rekvalifikáciu a externe štúdium, Chýbajúci vzor v rodine - nezávislosť od štátnej dávok, Neochota vycestovať za prácou do zahraničia, Orientácia v cudzom prostredí, Chýbajúca pracovná disciplína , a udržateľnosť zamestnania, Obyvatelia rómskej komunity nemajú vodičské oprávnenia a nevlastnia osobné auto, - dochádzka za prácou je viazaná na spoje SAD, Málo pracovných príležitostí v okresnom meste, Nezáujem rodičov prihlásiť deti na SŠ, Uplatnenie ŠSD v zahraničí- pri zamestnaní sa v cudzine</p>
Príležitosti	Ohrozenia
<p>Motivácia členov RT obce k ďalšiemu vzdelávaniu a rekvalifikačných kurzov, Pomoc pri vyhľadávaní zamestnania pracovníkom pre pracovné poradenstvo cez NP RT, Podpora a prehĺbenie vypestovania pracovných návykov pre dlhodobo nezamestnaných a UoZ cez projekt PUPN, Oslovenie SŠ v BJ a zvýšiť záujem o štúdium remesiel aj pre dieťa s špeciálnym ukončením ZŠ cez Rozvojový tím obce, Hygienické centrum, Motivácia k dlhodobému udržaniu práce, Atraktivita práce na dohodu, alebo sezónna práca,</p>	<p>Finančná zaťaženosť pri ďalšom vzdelávaní na SŠ dochádzka do školy nie je povinná, Zmena legislatívy pri inštitúte osobitného príjemcu. Časovo obmedzené projekty PUPN</p>

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024

Každé z týchto stretnutí prinieslo hodnotné poznatky a návrhy, ktoré sú zapracované do strategického dokumentu obce. Tým sa zabezpečí, že budúce plány a projekty budú reflektovať potreby obyvateľov obce.

4 STRATEGICKÁ ČASŤ – VÍZIA, CIELE A PRIORITY

4.1 Vízie, ciele a priority

Po analyzovaní územia je na rade tvorba vízií, tzv. popis ideálneho výsledného stavu rozvoja obce. Vízia je najvšeobecnejšia definícia rozvoja obce a je podkladom pre stanovenie špecifických cieľov a následne priorit.

VÍZIA obce Nižný Tvarožec v roku 2030

„Obec Nižný Tvarožec je pokojná, zvel'adená obec s plnohodnotným občianskym vybavením vhodná pre dôstojný život, s toleranciou a vzájomnou úctou občanov“

Tabuľka č.14.: Hlavné a špecifické ciele

Vízia obce Nižný Tvarožec			
Prioritná oblasť	Zamestnanie	Vzdelávanie	Bývanie Infraštruktúra,
Hlavné ciele	1. Zvýšiť zamestnateľnosť a zamestnanosť obyvateľov obce,	2. Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb a dostupnosť kvalitného vzdelávania v obci	3. Zabezpečiť dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry v obci podporiť svojpomocnú výstavbu rod. domov
Špecifické ciele	1.1 Záujem samosprávy zapájať sa do vytvárania pracovných príležitostí cez ÚPSVaR v BJ	2.1. Zvýšenie kapacity MŠ s dobudovaním školskej jedálne, dobudovanie multifunkčného ihriska v ZŠ N. Tvarožec	3.1. Výstavba chodníkov a cestných komunikácií, následne skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry
	1.2 Zapájať obyvateľov do rekvalifikácie, doplnenia štúdiá na stredných odborných školách	2.2 Udržanie sociálne orientovaných profesií, Znížiť záškoláctvo a zatriaktivniť štúdium na SŠ	3.2 výmena verejného osvetlenia, vytvorenie oddychovej zóny
	1.3 Poskytovanie pracovného pradenstva na trh práce cez RT	2.3. Poskytovanie voľnočasových aktivít cez RT	3.3. Vysporiadanie pozemkov v obci, podpora individuálnej svojpomocnej výstavby
			3.4 Zriadenie zberného dvora
			3.5 Vbudovanie nájomných bytov

Zdroj: vlastné spracovanie 2024

5 PROGRAMOVÁ ČASŤ

5.1 Opatrenia a plánované projekty

Programová časť RPO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej politike na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami aktivít obce vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja na roky 2024-2030.

Prierezové opatrenia

Zabezpečenie participatívneho procesu Rómov aj Nerómov je zohľadnené nielen pri tvorbe, ale bude súčasťou aj pri implementácii rozvojového plánu. Súčasťou podpory bude poskytovanie poradenských a sociálnych služieb na podporu integrácie a sociálneho začleňovania rómskych rodín. Rozvojový tím plánuje aj spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami, medzinárodnými inštitúciami a inými aktérmi na zdieľanie osvedčených postupov a zdrojov.

Implementácia týchto opatrení by mohla viesť k zlepšeniu životných podmienok a posilneniu sociálneho zahrňovania v obciach, kde žijú Rómovia aj Nerómovia. Je dôležité mať na pamäti, že tento proces bude vyžadovať dlhodobú a trvalú angažovanosť od všetkých zainteresovaných strán.

Tabuľka č.15.: *Prioritné oblasti a opatrenia*

Prioritné oblasti a opatrenia		
PO O1	PO O2	PO O3
Prioritná oblasť 1 ZAMESTNANOSŤ	Prioritná oblasť 2 VZDELÁVANIE	Prioritná oblasť 3 BÝVANIE A INFRAŠTRUKTÚRA
Opatrenia 1.1 Legislatíva umožňujúca rozvoj lokálneho podnikania a zamestnanosti	Opatrenie 2.1 Zlepšenie dostupnosti vzdelávania pre všetky deti z obce	Opatrenie 3.1 Investície do infraštruktúry obce výstavba kanalizácie
Opatrenia 1.2 Zapojenosť samosprávy do projektov zameraných na pomáhajúce profesie	Opatrenie 2.2 Vybudovanie oddychových zón pre deti a mládež	Opatrenie 3.2 Čerpanie finančných prostriedkov z fondov EÚ a grantov
Opatrenia 1.3 aktívne zapájanie obyvateľov do rekvalifikačných kurzov	Opatrenie 2.3 Modernizácia a zvýšenie kapacity MŠ a ZŠ	Opatrenie 3.3 Rekonštrukcia verjeného osvetlenia
Opatrenia 1.4 doplnenie štúdia na SŠ	Opatrenie 2.4 Získanie finančných prostriedkov z rôznych fondov, dotácií	Opatrenie 3.4 Výstavba zón pre individuálnu bytovú výstavbu
Opatrenia 1.5 podpora pred vstupom na trh práce zo strany RT obce	Opatrenie 2.5 Pôsobenie RT v obci. Rekonštrukcia priestorov pre prácu Rozvojového tímu.	Opatrenie 3.5 Výstavba chodníkov a ciest v obci
Opatrenia 1.6 Podpora podnikateľského prostredia	Opatrenie 2.6 Aktívna práca RT s rodinami pri sociálnopatologickom jave – záškoláctvo	Opatrenie 3.6 Vysporiadanie pozemkov v obci
Opatrenia 1.7 Podpora tradičných remesiel		Opatrenie 3.7 Vybudovanie zberného dvora, osvetla v oblasti separácie a recyklácie odpadu

 Zdroj: *Vlastné spracovanie, 2024*

5.2 Plánované projekty na roky 2024 – 2030

Tabuľka č. 16.: Projekty obce 2024-2030

Názov projektov podľa oblastí	Zdroj financovania
A) OBLASŤ VZDELÁVANIA	
A.1. Výstavba detského ihriska	EŠ IF
A.2 Výstavba multifunkčného ihriska	EŠ IF
A.3 Rekonštrukcia ZŠ zvýšenie kapacity	EŠ IF
B) OBLASŤ BÝVANIA	
B.1 Výstavba parkoviska v obci	EŠ IF/POO
B.2 Vybudovanie parkoviska pri dome smútku	EŠ IF/ POO
B.3. Chodníky – výstavba	EŠ IF/
B.4. Modernizácia a rozšírenie kamerového systému	EŠ IF/vlastné zdroje
B.5. Rekonštrukcia miestnej komunikácie	EŠ IF/POO
B.6.Výstavba cesty v MRK	EŠ IF
B.7. Rekonštrukcia kuchyne v materskej škole	EŠ IF/ vlastné zdroje
B.8. Úprava verejného priestranstva	EŠ IF
B.9. Zakúpenie komunálnej techniky	EŠ IF/ vlastné zdroje
B.10. Zberný dvor	EŠ IF
B.12. Zakúpenie stoličiek do kultúrneho domu	EŠ IF
C) OBLASŤ ZAMESTNANOSTI	EŠ IF
C.1. Národný projekt Rozvojové tímy I.	EŠ IF
C.2. Zapojenie obce do projektu PUPN cez ÚPSVAR BJ	EŠ IF

Zdroj: PRO 2024-2030, vlastné spracovanie

6 REALIZAČNÁ ČASŤ

6.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RPO

POPIS ÚLOH JEDNOTLIVÝCH PARTNEROV PRI REALIZÁCI RPO

Partnermi realizácie jednotlivých aktivít RPO sú subjekty:

- verejnej správy – materská škola, a základná škola, relevantné inštitúcie pre jednotlivé oblasti rozvoja obce (ÚPSVaR, okresný úrad – odbor starostlivosti o ŽP, Spoločný stavebný úrad),
- spolupracujúce firmy a spoločnosti, s ktorými má obec zmluvu (na základe VO alebo priamym zadaním),
- vlastníci hnutel'ného i nehnuteľného majetku na území obce,
- spolupracujúce záujmové skupiny, občianske združenia, neziskové organizácie (napr. MAS) so sídlom alebo prevádzkou v obci, s činnosťou, ktorú vykonávajú na území obce,
- donori a poskytovatelia grantov, dotácií, darov.

Úlohy uvedených partnerov vychádzajú z príslušnej legislatívy, uzatvorených zmlúv i dohodnutých záväzkov v rámci jednotlivých aktivít RPO.

POPIS POSTUPOV ORGANIZAČNÉHO A INŠTITUCIONÁLNEHO ZABEZPEČENIA REALIZÁCIE

Realizácia Rozvojového plánu obce začína po vypracovaní a schválení tohto dokumentu obecným zastupiteľstvom. Realizáciu zabezpečuje samospráva po celú dobu platnosti dokumentu v súčinnosti s ÚSVRK SR a rozvojovým tímom.

Obecné zastupiteľstvo

Obecné zastupiteľstvo vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. schvaľuje celý dokument Rozvojového plánu obce,
2. každoročne schvaľuje vyhodnotenie plnenia RPO,
3. schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce,
4. schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy,
5. rozhoduje o zmenách a aktualizácii RPO v spolupráci s ÚSVRK SR,

6. vykonáva iné činnosti (ak je to potrebné/relevantné).

Starosta

Starosta vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. podpisuje uznesenie o schválení (I o aktualizácii) RPO,
2. riadi 36roces realizácie RPO,
3. vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (riadiace orgány jednotlivých operačných programov, dodávatelia, fondy a iné),
4. spolupracuje s externými subjektami,
5. zabezpečuje činnosti na úrovni jednotlivých projektov (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania,
6. komunikuje s partnermi RPO, ktorými sú na národnej úrovni ÚSVRK SR, krajskej VÚC a miestnej úrovni predovšetkým vzdelávacie inštitúcie, spolky, aktivisti a na regionálnej úrovni relevantné inštitúcie,
7. vykonáva iné činnosti (ak je to potrebné/relevantné).

Obecný úrad

Obecný úrad vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

1. zabezpečuje inštitucionálne a administratívne veci týkajúce sa plnenia RPO,
2. okrem prípadov, kedy budú žiadateľmi/prijímateľmi projektov iné subjekty v plnom rozsahu zabezpečuje (vykonáva) administráciu a procesy komunikácie, hodnotenia, monitorovania RPO.

6.2 Finančný plán

INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN NA CELÚ REALIZÁCIU RPO

Ide o vlastné spracovanie na základe Ekomunikácie s vedením obce.

Tabuľka č. 17.: Finančný plán realizácie RPO

A) OBLASŤ VZDELÁVANIA a PRR	
A1) Podporiť rozvoj komunitného života obce v oblasti sociálnej, školstva, spoločenského života a športu pre obyvateľov obce	139 400,00 €
A2) Poskytnutie dodatočných podporných služieb pre rómskych študentov, vrátane jazykových kurzov a tútorov	5 000,00 €
B) OBLASŤ BÝVANIA a PRR	
B1) Podpora bývania zabezpečiť kompletnú a kvalitnú technickú a dopravnú infraštruktúru na území obce	6 385 000,00€
B2) Zlepšiť stav životného prostredia v obci, odstránenie čiernych skadok a zriadenie zerného dvora	900 000,00 €
B3) Jednoduché pozemkové úpravy	356 000 €
B4) Výstavba nájomných bytov	20 000 000 €
C) OBLASŤ ZAMESTNANOSTI A ZAMESTNATEĽNOSTI a PRR	
C1) Zabezpečenie pomáhajúcich profesií počas celého obdobia NP RT I.	163 836,78 €
SPOLU	27 958 236,78€

Zdroj: Vlastné spracovanie 2024

7 MONITOROVANIE A HODNOTENIE

RPO Nižný Tvarožec je živým dokumentom. Jeho realizácia bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Nižný Tvarožec, organizáciami zriadenými a založenými obcou, zaangažovanými aktérmi aktívnymi v obci resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami.

Monitorovanie plnenia RPO Nižný Tvarožec bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov, opatrení a pod.

Monitorovanie a hodnotenie súvisí aj s analýzou a riadením rizík a komunikáciou s verejnosťou ako „pravidelný“ odpočet a prezentácia dosiahnutých výsledkov. Monitoring umožňuje RPO vhodne aktualizovať (časovo a vecne), či uplatniť iný prístup a vychádza z Plánu hodnotenia a monitorovania.

Je dôležité uistiť sa, že vybrané aktivity a projekty skutočne prispievajú k riešeniu identifikovaných problémov a dosiahnutiu strategických cieľov.

Monitorovanie sa realizuje priebežne počas celého trvania platnosti RPO na úrovni plnenia jednotlivých aktivít v spolupráci s ÚSVRK sa aktualizuje v spolupráci RT/RK/OGA/CT.

Výstupom monitorovacieho procesu je súhrnná správa za každý uplynulý kalendárny rok stále k 31.5. nasledujúceho roka za predchádzajúci rok, ktorú schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Cieľom monitorovania je získavanie informácií o skutočnom plnení aktivít, čo môže byť východiskom pre zmenu prípadného negatívneho vývoja, spôsobu realizácie, definovanie a prijatie nových či pozmenených opatrení.

Hodnotenie sa realizuje na úrovni celého RPO. Výstupy hodnotenia sú súčasťou súhrnnej správy, ktorú vypracováva rozvojový tím obce a predkladá vedeniu obce.

8 ZÁVER

Rozvojový plán obce je súhrnným a dôležitým dokumentom, ktorý určuje smerovanie a priority rozvoja obce v nasledujúcom období.

Po dôkladnom mapovaní obce a analýze zistených skutočností v oblasti vzdelania, zamestnanosti a bývania sa formulovali kľúčové ciele a opatrenia, ktoré si kladú za cieľ skvalitnenie života obyvateľov obce v nasledujúcom období.

Na spracovaní RPO bola nevyhnutná účasť verejnosti, aby požiadavky zahrnuté v tomto dokumente predstavovali čo najväčší záber potrieb, názorov a pripomienok všetkých obyvateľov obce. Aj preto sa na identifikáciu problémov v obci konalo komunitné fórum a štyri fokusové skupiny, kde sa po prvom, úvodnom stretnutí postupne rozoberali témy vzdelania, zamestnanosti, bývania a protirómskeho rasizmu. Výsledkom týchto stretnutí bolo vypracovanie swot analýz za každú spomínanú oblasť s jej silnými a slabými stránkami, príležitosťami a ohrozeniami. Po dôkladnej analýze súčasného stavu sa prešlo k vytýčeniu najdôležitejších cieľov a priorít v obci vo vyššie spomínaných oblastiach záujmu a k sformulovaniu vízie obce Nižný Tvarožec pre rok 2030. V programovej časti dokumentu, koncepcne a chronologicky nadväzujúcej na strategickú časť, došlo k zostaveniu najdôležitejších opatrení a projektov, ktoré majú za cieľ zabezpečiť realizáciu programu rozvoja obce. Realizačná časť projektu zahŕňa jeho inštitucionálne a organizačné zabezpečenie potrebné pre úspešné naplnenie cieľov RPO s podrobným popisom činností jednotlivých zložiek samosprávy obce Nižný Tvarožec. Dôležitou a nevyhnutnou súčasťou RPO je aj finančný plán, ktorý predstavuje investície a výdavky potrebné na podporu a rozvoj sledovaných oblastí.

Je nevyhnutné uviesť, že realizácia RPO bude priebežne monitorovaná a hodnotená počas celého obdobia trvania jeho platnosti, aby sa tak zaistila a preverila účinnosť jednotlivých opatrení vedúcich k dosiahnutiu vytýčených cieľov.

Veríme, že RPO bude odrazovým mostíkom pre budúci rast a prosperitu obce Nižný Tvarožec a výraznou mierou prispeje k naplneniu cieľov a vízií, zahrnutých v jeho obsahu. Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na jeho tvorbe, ako aj na jeho budúcej realizácii v súčinnosti samosprávy obce, ÚSVRK SR a CRT.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

3D - Princípy desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie. Pre viac informácií ohľadom dodržiavania princípov 3D navštívte web alebo kontaktujte ÚSVRK.

ARS 2013 - Atlas rómskych komunít 2013

ARK 2019 - Atlas rómskych komunít 2019 alebo neskoršie aktualizácie (najbližšia plánovaná v roku 2024)

EÚ - Európska únia

EŠIF - Európskych štrukturálnych a investičných fondov

MOaPS - Miestne občianske a preventívne služby

MŠVVaŠ - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

MRK - Marginalizované rómske komunity

MŠ - Materská škola

MVO - Mimovládne organizácie

MZ - Ministerstvo zdravotníctva

NP POP3 - Národný projekt Podpora pomáhajúcich profesií 3

NP PVP - Národný projekt podpora vysporiadania právnych vzťahov k pozemkom v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít

PRO/PHRSR - Program rozvoja obce/Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

P SK - Program Slovensko

POO - Plán obnovy a odolnosti SR

SODB - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov

Stratégia 2030 Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

RPO – Rozvojový plán obce

ÚPSVaR - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

ÚSVRK - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

ZR - Zdravé regióny

ZŠ - Základná škola

SOŠ – Stredná odborná škola

Zoznam tabuliek, grafov a obrázkov

Tab. č. 1: *Prezentácia obce*

Tab. č. 2: *Základné údaje obce*

Tab. č. 3: *Hydrologické údaje obce Nižný Tvarožec*

Tab. č. 4: *Vybrané údaje krajinnej štruktúry obce*

Tab. č. 5: *Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia, rok 2021*

Tab. č. 6: *Štruktúra národnosti obyvateľov obce*

Tab. č. 7: *Zoznam členov fokusových skupín*

Tab. č. 8: *Oblasť zamestnanosť r. 2021*

Tab. č. 9: *Oblasť zamestnanosť r.2023*

Tab. č. 10: *Oblasť vzdelávania 2021*

Tab. č. 11: *Oblasť vzdelávania 2024*

Tab. č. 12: *Oblasť bývania 2021*

Tab. č. 13: *Oblasť bývania 2024*

Tab. č. 14: *Hlavné a špecifické ciele*

Tab. č. 15: *Prioritné oblasti a opatrenia*

Tab. č. 16: *Tabuľka č. 16.: Projekty obce 2024-2030*

Tab. č. 17: *Tabuľka č. 16.: Projekty obce 2024-2030*

Graf č. 1: *Trvale bývajúce obyvateľstvo k 31.12.2023*

Graf č. 2: *Živonarodení a zomretí (osoby)*

Graf č. 3: *Fyzické osoby a živnostníci*

Obr. č. 1: *Znázornenie erbu obce Nižný Tvarožec*

Obr. č. 2: *Pečať rozvoja obce Nižný Tvarožec*

Zoznam použitej literatúry

MDVRR (2015): Metodika na vpracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho ro-voja obce/obci/VÚC.Bratislava Mini sterstvo dopravy. vystavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015

PHSR(2019).: Prešovského samospravného raja 2020-2030.

Program rozvoja obce Nižný Tvarožec na roky 2016- 2023.

Vizia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

SODB 2021 - Scitanie obyvateľov, domov a bvtov k 2021

Strategia 2030 Stratégia pre rovnosť, inkdiziu a participáciu Romov do roku 2030

Quo vadis, Romale?" - analyticko-strategich dolamnent o rómskych kom unitóch na irem PSK

Internetove zdroje:

<https://tvarozec.fara.sk/z-historie>

<https://www.mznytvarozec.sk/>

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/>

https://www.upsvr.gov.sk/vt.html?page_id=240936

<https://psk.sk/domov/samosprava/vyzvy-granty-a-dotacie/nove-programove-obdobie-2021-2027/phrsr-psk-2021-2030/>

Príloha č.1 Spracovatelia Rozvojového plánu obce Nižný Tvarožec 2024 – 2030

Spracovatelia rozvojového plánu obce Nižný Tvarožec		
p. č.	titul, meno a priezvisko, titul	Úloha, pozícia pri spracovaní dokumentu
1.	PhDr. Anton Pompa	spracovateľ mapovania zamestnanosti
2.	Monika Vilčeková	spracovateľ mapovania pre bývanie
3.	Mgr. Viktória Meščanová	spracovateľ projektového portfólia, facilitátor
4.	Mgr. Rastislav Zubaj	konzultant, člen cestujúceho tímu
5.	Mgr. Nikol Fuchsova	konzultant, odborný garant aktivít
6.	Mgr. Tatiana Vantová	konzultant, člen cestujúceho tímu
7.	Mgr. Katarína Fečová	konzultant, regionálny koordinátor

Tento Rozvojový plán obce vzniká v rámci národného projektu Rozvojové tímy I. z iniciatívy ÚV SR/ÚSVRK a členov Rozvojového tímu obce. Rozvojový plán obce je spracovaný komunitným tímom spôsobom so zapojením občanov celej sídelnej komunity vrátane občanov rómov a nerómov, zástupcov samosprávy, podnikateľov, občianskeho mimovládneho sektora a ďalších dôležitých aktérov obce. Rozvojový plán obce vychádza z analýzy silných a slabých stránok obce, identifikovaných problémov, príležitosti a stanovenia priorit.

Počet stretnutí : 4 .

Z každého stretnutia bol vypracovaný zápis vrátane prezenčnej listiny.

Dokument bol riadne schválený dňa : 24.6.2024

Za prijatie hlasovalo: 5

Proti prijatie hlasovalo: 0

Zdržali sa hlasovania: 0

Rozvojový plán obce je zverejnený na internetových stránkach obce.

V Nižnom Tvarožci, dňa : 19.7.2024

.....
Podpis

